

14

DISSERTATIO MEDICA
INAUGURALIS,
DE
FEBRE PUERPERALI.

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GULIELMI ROBERTSON, S.S.T.P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ Praefecti;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,

Et nobilissimae FACULTATIS MEDICÆ decreto,

PRO GRADU DOCTORATUS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subijcit

EDVARDUS JOHNSTONE,
BRITANNUS.

Soc. Med. Edin. Sod.

Ad diem 24. Junii, hora locoque solitis.

miseris succurrere disco.

VIRG.

EDINBURGI

Apud BALFOUR et SMELLIE,
Academiae Typographos.

M,DCC,LXXIX.

DISSERTATIO MEDICA
DE
FEBRE PURPUREA

AVCTORE
GULIELMO ROBERTSON, S.S.T.P.

ACADEMIAE MEDICAE
EDINBURGENSIS
PUBLICAE
PRO GRADU DOCTORATUS
CANDIDATI
EDWARDUS JOHNSTONE
BRITANNUS
SOCIUS MED. REG. EDIN.

EDINBURGI
IN ACADEMIA MEDICA
PUBLICA
DIE 10 JUNII 1825
PUBLICE DEFENDIT
ET SUBSCRIPSIIT
GULIELMUS ROBERTSON, S.S.T.P.

Viro illustrissimo

GULIELMO PULTENEY,

Senatori Britannico integerrimo,

Qui

Antiquam gentis claritatem eruditione,

Fortunas splendoras,

Miro vitae candore, et morum modestia ornavit,

Cui

Aspicit, rebus in adversis,

Sperans Britannia ;

Tanto viro

Suis consuetudine, benignitate, et officiis devotissimus,

Hoc opusculum,

Gentilitiae et privatae observantiae summae tesseram,

Utut parvam,

D. D. D.

EDVARDUS JOHNSTONE.

Vite habundans

GULIELMO PULLINNEY

Reverendi Praeceptoris Reverentissimo

Q

Adipiscamur quibus christiana eruditio

Peritiam splendide

Mitio vixit candore, et mentis modestia ornata

Cui

Adipiscit, totas in obsequia

Spiritus humanus

Tam vito

Suis consuetudine benignitate et officis devotione

Hoc opusculum

Geometricae et privatae observationis formae solentur

Uti parum

D. D. D.

EDVARDUS JOHNSTONE

DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

FEBRE PUERPERALI.

FABRICA delicatior, et munera vitae, quibus a natura designatur, sexum pulchriorem et teneriorem multis morbis subjiciunt, a quibus viri omnino immunes sunt; ex his nullus fere gravior, nullus attentione dignior, febre puerperali; quum vero nuper eam grassantem mihi vidisse contigit, et quum leges Academiae jubent, summos medicinae honores ambeuntem, aliquid in lucem proferre, pauca de ejus natura, sede, et cura proponere decrevi.

Ab omni tempore sat familiaris fuisse videtur hic morbus; sed auctores multum de eo dissenserunt,

A

Hippo-

2 DE FEBRE PUERPERALI.

Hippocrates morbum accurate descripsit, in libro primo * de morbis mulierum, et multa egregia monita ubique sparguntur per capita xxxvi. xxxvii. xxxviii. xxxix. xl. xli. ubi de non copiosa lochiorum purgatione — de uterorum ulceribus ex lochiis putrefactis ortis — de purgationis lochiorum quae tribus vel quatuor primis diebus profluebant perditione — de muliere ex partu non purgatâ — et de paululum parciore quam oporteat lochiorum purgatione, eorumque causis, signis, et symptomatibus, tractat. Sed signa, causae, et methodus medendi ab eo memorata in horum utroque fere communia sunt, et colliguntur in capite xxxvii. ubi dicit,

“ Quum mulieri a partu purgatio fuit, non copiose procedit, inflammatis nimirum uteris, eorumque osculo concluso. Uteri autem stomachus in sese undique concidit, post puelli discessum. Siquid enim horum adfuerit, ei purgatio non procedet. Si vero ei non procedet purgatio, accedet eam febrile et horrore detineri, et ventrem magnum esse; quod si eam attigeris, totum corpus dolere, maximeque si quis ventrem attigerit; ac multoties stomachi morfu vexatur, lumbos dolet, cibi fastidium adest,

adeſt, vigilia, et punctio. Deinde quinto aut ſeptimo die quandoque venter turbatur, et nigra et admodum graveolentia alias atque alias ſecedunt, et urina qualis afinina redditur. Quae, ſi ſeceſſerint, melius illi eſſe videtur, et curata brevi convaleſcit; ſi minus, periclitabitur vehementi alvi profluvio ipſi ſuccedente, et puerperii purgamenta ſupprimuntur. At ſi venter ei non turbetur, neque purgatio ſponte prodeat, neque ei cito idonea exhibeantur remedia, tempus autem progreditur; multis commemoratis laborabit, ad haecque periclitabitur, ne velut plumbum liveſcat, et in hydropem incidat, eique umbilicus ab uteris ſublatus prominebit, et nigrior ambientibus partibus evadet. Et haec ubi evenerint, ſupereſſe mulier non poterit. Intereunt autem aliae alio tempore, prout corpus et affectio ſe habet. Verum unum ac vigefimum diem non excedunt; frequentius ita accidit. At, ſi illi vel medicamentis, vel ſponte purgatio eruperit, id etenim accidit, ſi uteri a ſanguine derepente conſeſtim delato coacti os relaxarint; ſi, inquam, eruperit, graveolentia et purulenta repurgantur, interdumque etiam nigra; tumque melius erit, et adhibitâ curâ convaleſcet.” — In cap. xl. •

obſervat, “ Pulſus debiles ſunt, interdum vero etiam acuti, modo elati, modo deficientes. Haec ineunte mor-

bo

4 DE FEBRE PUERPERALI.

bo patitur, et sic se habet; procedente autem tempore, cavæ faciei partes rubescunt. Quum ita habuerit, cibos leves exhibito. Et, si turgeat, medicamentum deorsum purgans propinato. Post hoc autem uteros odoratis foveto, et interdiu emolliens subdito.” — * Cap. liv. dicit, “ Si ex partu uteri inflammati fuerint, febris levis corpus detinet, et oculorum caligo; ex ventre vero incendium nunquam desinit, sitit, et coxendices dolet, imus venter vehementer intumescit, et alvus turbatur, dejectio mala est, graveolens; vehemens febris invadit, cibi fastidium detinet, et ad finciput dolor pertingit, neque ventriculi stomachus potus et cibos attrahere, neque etiam coquere potest. Ac nisi statim curentur, plurimæ intereunt.”

Hippocratis opinionem secuti sunt plerique veterum medicorum, et imprimis Paulus Ægineta †, in cujus operibus optima extat hujus morbi descriptio, et Aetius ‡, qui etiam bene hanc febrem descripsit, quamvis non dixerit morbum puerperis proprium esse; et Andreas Caesalpinus § in collectione ejus egregia e medicis vetustis.

Syden-

* Pag. 738.

† Lib. iii. cap. 64.

‡ Lib. xvi. cap. 83. pag. 162.

§ Cap. 20. p. 666.

Sydenhamus nusquam tradidit plenam hujus morbi historiam; sed, in * dissertatione epistolari ejus ad Doctorem Cole, reperimus quaedam egregia monita de hoc morbo.

“ Nonnunquam post lochiorum suppressionem in febrem incidunt, quae vel earum, quae tum grassantur, epidemiarum castra transit, vel ab ea sola pendet origine. Adde, quod iidem affectus hysterici, quibus lochiorum suppressio imprimis debetur, jam magis saeviunt, tanquam ex se denuo nati. Diu est a quo mihi subit in mentem, quod ex eis quae moriuntur puerperis, vix decima quaeque, ut modeste computemus, vel ex eo perit, quod vires partui necessariae eam defecerint, vel ex doloribus partum laboriosiores comitantibus; at eo maxime nomine, quod debito citius lecto exsurgat, excitatis a motu illo paroxysmis hystericiis, a quibus cum sistantur lochia, mox ingens ineluctabilium symptomatum turba ingruit. Quamobrem istis, quae me audiunt, ubique auctor sum, ut ad diem saltem decimum usque in lecto se contineant, si modo natura paulo debiliores sint, praecipue si vaporibus, qui vulgo dicuntur, jamjam pridem fuerint tentatae.

“ Hic

* Edit. Lug. Bat. p. 422.

6 DE FEBRE PUERPERALI.

“Hic laudanum, quantumlibet suapte indole astringat, cum tamen spirituum perturbationem, a qua solennis lochiorum evacuatio fuerat interrupta, compefcat, quandoque plurimum juvare, et emmenagogis nihil proficientibus, lochiorum fluxum postliminio revocare possit. Commodissime vero narcotica una cum hystericis, et emmenagogis propinantur, v. g. laud. liquidi gutt. *xlv.* in aquâ Bryoniae composita; vel laudani in forma solida granam unam semis, cum scrupulo dimidio assae foetidae, in pilulas duas redactum. Sedulo interim animadvertendum est, quod si telò hoc semel misso non scopum attingamus, nec sequuntur lochia, opium nullo modo est repetendum, ut in aliis casibus fieri solet ac debet: Etenim, si reiteretur hic paregoricum, lochia ita potenter sistet, ut ea nulla deinceps arte provocari queant. Verum enim vero, si et hoc minus succedat (interjecto aliquo temporis spatio, quo certiores simus quid istud praestiterit) ad medicamenta iterum emmenagoga, hystericis permixta, redeundum est, et dein ad enematis ex lacte saccharato injectionem. Verum quod de opio supra, hic de enematis dicendum est; nisi enim primo injectum lochia educat, nihil prorsus a pluribus est sperandum: Cum unum humores leniter sollicitando, ut fluunt lochia efficere possit, plura vero eadem alio divertant.

“ Quod

“Quod quidem uti de acutorum plerisque vere affirmatur, ita praecipue de puerperarum morbis, quibus error, vel leviusculus, fatalis esse possit; et in quibus ita parum valeamus naturalem illam evacuationem regere, a cujus suppressione mala, de quibus diximus, proveniant.”

Hoffmannus quoque, in capite suo de hac febre, cum aliis assentitur, et sectiones aliquot cadaverum dedit ad probandam sententiam suam, in quibus uterus manifeste affectus apparuit, commendat venaesectionem, et purgativa aloetica vel emmenagoga, ad fluxum lochialem revocandum.

Boerhaavius, in aphorismo ejus 1329. dicit. “Dum fluit ab uteri vasis restrictis in mammas pabulum serosum lacteum, febricula exoritur, qua orta, saepe lochia omnino retinentur; unde infinita, et pessimae indolis, symptomata, prout in hoc illudve viscus rapiuntur; hinc phrenitides, pleuritides, peripneumoniae, anginae, paraphrenitides, mammarum inflammationes, peior hepatis, ventriculi, omenti, mesenterii, lienis, renum, intestinorum, tum dysenteria, colica, iliaca, apoplexia, paralyfis, et multiplex sane mali species.” Verum (quod sane mirum videtur) postea,

8 DE FEBRE PUERPERALI.

postea, in aphorismo 1332. monet, "Venaesectio haud facile nec nisi urgente summa necessitate adhiberi potest." Hic error fortasse oritur a sententia superstitiosa, fluxum lochialem venenatae ac putridae naturae esse, igiturque morbum inductum non aliter pulsus iri, nisi fluxu ipso restituto.

Commentator ejus Van Swieten hunc errorem corrigit, et casus enarrat in quibus sanguinis missio necessaria sit. Ille quidem credidit lactis corrupti metastasin hujus morbi causam esse, putans serum et purem in cadaveribus inventum lac corruptum esse; sed, theoriis missis, multa de hac febre egregia scripsit in sect. 1329. and 1331. praefertim, p. 613.

"Non tamen in illa opinione sum, ac si lochia retenta nullum facerent periculum; sed tantum hoc monendum esse credidi, etiam de depositione materiae lacteae ad varia loca corporis, cogitandum esse. Lochia enim naturaliter minuuntur illo tempore, quo febris lactaria solet incipere, et vix sanguinea fluunt tunc, sed potius sabpurulenta. Primis autem diebus puerperii magis videtur esse a lochiis retentis periculum; sequentibus diebus, post febrim lactariam, minus; ita tamen, ut si retineretur

illud

illud purulentum, quod tunc exire solet, ab ejus resorptione in sanguinem multum mali metuendum foret. Accedit, quod, laeso in partu utero, ejus inflammatio saepe sequatur; unde lochia supprimuntur; de quibus nunc dicendum erit.

“Dum, excluso foetu, placenta separatur, copia sanguinis exit, quae brevi postea minuitur; et tunc lochia minus rubro-colore tincta fluunt. Aëris accessus liber tunc adfuit, neque ille postea omnino impediri poterit; hinc semper metuenda est cita putredo sanguinis, et aliorum humorum, qui in cavo uteri, vel in sinubus qui in fossa substantia uteri adsunt, retinentur. Calor loci, humiditas, aëris accessus putredini extravasatorum et stagnantium humorum omnino favent: Idem metuendum est a placenta solutae reliquiis; quamdiu enim adhuc integra utero adhaeret, credibile est, humorum circumductionem adhuc pergere per placenta, adeoque illam non tam cito putrescere. Si autem extravasati humores libere exeant, a putredine nihil metuendum erit. A mora ergo in cavo vel sinubus uteri imprimis metuendum est, ne putrescant extravasata, uterum ipsum male afficiant, et resorpta pessimas febres producant, vel, ad alia corporis loca deposita, et illa putredine inficiant. Si

enim tot et tanta mala fiant a blanda materia lactea, quid non metuendum erit ab ichore putrido?

“Alvi perturbatio per quam, nondum omnino fractis viribus, expellitur illud corruptum, salutaris est; verum ubi, diutius protracto morbo, omnes fere corporis humores in putrilaginem soluti sunt, tunc vehementi alvi profluvio perire solent; unde simul patet, non omne alvi profluvium in puerperio semper timendum esse: Haec tamen opinio multorum animis infedit, postquam viderant, a lochiis suppressis tandem colliquativo alvi fluxu perire puerperas. Probe memini, dum puerperae, gemellos enixae, curam gererem, me pessime acceptum fuisse ab adstantibus, dum nollem alvi fluxum compescere. Tertia die lochia omnino suppressa fuerant; venter durus et dolens erat. Mollissimis fomentis adhibitis, lenissimis aperientibus decoctis copiose potatis, per alvum exiverunt virida, foetidissima, et quidem cum insigni levamine; ac brevi convaleuit.”

Quoque in Mem. de l'Academie Royale des Sciences, de l'Année 1746 *, hujus febris historia, et ea in cadaverum sectionibus inventa, bene descripta sunt. “Il a regné pendant l'hiver de 1746, une maladie épidémique parmi

* Tom. 4. 4to, p. 161.

parmi les femmes en couche. Mr de Jussieu a le premier observé cette maladie; elle commençoit par le dévoiement, ou par une disposition au dévoiement, qui continuoit pendant la couche : Les eaux qui accompagnent ordinairement la naissance de l'enfant, sortoient pendant le travail de l'accouchement ; mais après ce temps, la matrice devenoit sèche, dure, et douloureuse, elle étoit enflée, et les vuidanges n'avoient pas leur cours ordinaire.

“ Ensuite, ces femmes étoient prises de douleurs dans les entrailles, sur-tout dans les parties qu'occupent les ligamens larges de la matrice, le ventre étoit tendu ; et tous ces accidens étoient accompagnés d'une douleur de tête et quelquefois de la toux.

“ Le troisième et le quatrième jour après l'accouchement, les mamelles se flétrissoient, au-lieu qu'elles durcissent et se gonflent naturellement dans ce temps par le lait qui s'y filtre alors en plus grande quantité : Enfin, ces femmes mouroient entre le cinquième et le septième jour de l'accouchement.

“ Cette

“ Cette maladie n’a attaqué que les pauvres femmes, et elle n’a pas été aussi violente, ni aussi commune, parmi les pauvres femmes qui ont accouché chez elles, que parmi celles qui ont été accouchées à l’Hotel-Dieu ; on a remarqué, que dans le mois de Février, de vingt de ces femmes malades en couche à l’Hotel-Dieu, à peine en échappoit-il une : Cette maladie n’a pas été si meurtrière dans le reste de l’hiver. Mrs Col de Villars et Fontaine, médecins de cet hôpital, nous ont rapporté, qu’à l’ouverture des cadavres de ces femmes, ils avoient vu du lait caillé et attaché à la surface externe des intestins, et qu’il y avoit une sérosité laiteuse épanchée dans le bas-ventre ; ils ont même trouvé aussi de cette sérosité dans la poitrine de quelques unes ; et lorsqu’on en coupoit les poumons, ils dégorgeoient une lympe laiteuse et pourrie.

“ L’estomac, les intestins, et la matrice bien examinés, paroissent avoir été enflammés, et il est sorti, suivant le rapport de ces deux médecins, des grumeaux de sang, à l’ouverture des canaux de la matrice.

“ Dans plusieurs de ces femmes, les ovaires paroissent avoir été en suppuration.”

Scriptores

Scriptores vero recentiores de hac re, et qui quasi novam hujus morbi epocham introduxerunt, medici spectatissimi Hulme et Leake, a veteribus dissentientes, opinati sunt intestina et omentum primo et praecipue affici, et uterum omnino morbo carere. Praeicae observationes eorum eximiae sunt, et bene merentur medicorum attentionem.

Medicus quoque eruditus C. Whytte, in tractatu suo de *puerperarum regimine*, meminit febris puerperalis, et eam omnino putridae causae tribuit.

Priusquam de his sententiis tam diversis consideratur, ad morbi historiam, et ea quae sectiones cadaverum ostendunt, transeundum est, quibus facilius nostra quoque opinio interponi possit.

MORBI HISTORIA.

Observatione dignum est, etsi nullae post partum omnino immunes sunt ab impetu febris puerperalis, tamen hoc morbo mulieres graciles, delicatiores, et irritabiliores
praecipue

praecipue affici. Saepe subsequitur apparentes causas excitantes, veluti errores in diaeta, praesertim usum cibi animalis praematurum, aut lectum nimis cito relictum, dolorem et animi affectus graviores; attamen crebro aggreditur sine ulla causa apparente, et partus facillimos aequae difficillimos sectatur, praesertim si ulla febris epidemica tunc temporis in vicinia grassetur. In Nosocomio Parisiense Hotel de Dieu, anno millesimo septingentesimo quadragesimo sexto, et apud Londinenses versus finem anni mill. sept. sexagesimi noni, et initio anni sequentis, et in Vigorniae cumitatu, praecipue apud Kiddermonasterienses, anno mill. sept. septuagesimo septimo, plurimae puerperae tali morbo afficiebantur.

Morbi haec fere est forma, hic cursus et exitus. Die secundo vel tertio post partum, citius serius, sed praecipue inter primum et quintum, interdum multo serius, mulier universo corporis languore, nausea, et capitis dolore corripitur; partes extremae frigescunt, tremor succedit, omniaque signa frigidi accessus febris. Hic frigidus accessus nonnunquam violentissimus est, interdum vero levior; tamen observatum est a medicis, febres puerperales pessimas sectatas fuisse tremorem vix perceptibilem, aequae ac accessum acerrimum. Brevi post tremorem, calor succedit,

dit, cum dolore regionis hypogastricae, imprimis circa os pubis, ingravescente vero morbo, per totum abdomen gradatim serpente, adeoque acuto, ut ne tactus vel levissimus tolerabilis sit. Cutis fere calida et sicca; sitis magna; lingua albida et humida, donec ad extrema ventum fuerit, tum quidem plerumque sicca, arida, et nigra evadit.

Initio pulsus varius, plerumque velocissimus et validus. Spiritus brevis, scilicet, aegre trahitur propter abdominis dolorem, quem motus vel levissimus immaniter auget.

Morbo progrediente, dolor abdominis altius ac latius diffunditur, et acrior fit; alvus tumescit interdum mirum in modum, et turget; pulsus celeriores et debiliores saepe ante mortem vix distinguendi. Aliquot horis ante obitum abdominis dolor cessat, stupor quidam, et aliquando delirium, obrepit, et aegra fato fungitur, plerumque absque multo dolore, interdum autem gravissimis cum cruciatibus.

Per totum fere morbum, cephalalgia cum vigilia pertinace aegram vexat, animi deprimuntur, et oculi et vultus tristes et anxii apparent. Lochia a primo morbi impetu supprimuntur, aut saltem multum retardantur, vix redi-

tura,

tura, donec morbus decreverit, et tunc quidem foetidissima plerumque excernuntur. Aliquando vero in stadio putrido, fluxus vehementissimus supervenit, et aegram e medio tollit. Lactis quoque secretio plerumque vel multum imminuitur, vel prorsus supprimitur. Alvus saepe ab initio astricta per totum fere morbi cursum, nullis medicamentis movetur, pessimi ominis signum: Interdum vero diarrhoea supervenit; et si satis matura fuerit et constans morbum optime solvit, sed tardius accedens plerumque putrida et foetidissima est, et colliquativa, aegram saepe e medio sublatura. Per totum morbum, aegra de nausea et vomitu queritur, et, paulo ante obitum, viridis aut niger vomitus accedit.

Initio urina difficulter redditur, et paulatim, et plerumque fusci coloris est. Sanguis, initio morbi missus, tunica coriacea obducitur.

Interdum inflammatio erysipelatosae est, et tunc quidem dolor in abdomine minor; sed major calor et ardor, cum pulsu minore et citiore, et erysipelas externum erumpit, ut ipse semel vidi, ubi violentum erat cruris erysipelas; et pater etiam mihi casum enarravit, ubi die ante mortem brachii erysipelas apparuit. His in casibus aegrotae

magis

magis solito inquietae sunt, et morbus saepe diu protrahitur, plerumque tamen lethalis evasurus.

Haec sunt morbi signa communia; sed varia in variis casibus symptomata; et hic morbus, ut Sydenhamus bene monuit, fere induit febris epidemicae, tunc grassantis, formam. Haec haud secus ac aliae inflammationes definit vel resolutione, vel suppuratione, vel gangraena. Sed uteri inflammatio gravior saepe omnes functiones encephali adeo turbat et opprimit, ut mors sequatur, antequam varii inflammationis exitus locum habere possunt. Resolutio optima est, et fere accidit, si aegra convalescat, et fit aliquando quatuor et viginti horarum spatio, sed plerumque die quarto vel quinto, nonnunquam, sed raro, decimo vel duodecimo.

Suppuratio est omnium rarissima, sed nonnunquam observatur; abscessus nati regione hypogastricâ vel cito interimunt, vel febres hecticas periculosas inducunt, atque ita paulatim aegram consumunt. In quibusdam casibus abscessus extrinsecus viam sibi aperit, qua pus excernatur; et in aliis verisimile est vaginam erosam fuisse; quoniam materies purulenta inde manavit; et intestina etiam ipsa nonnunquam erosa sunt, testante historiâ sequente.

M. C. cito post partum hac febre laboravit, quae maxima ex parte sublata fuit clysmatibus et regimine antiphlogisto; abdominis vero doloribus saepe recurrentibus, et alvo admodum astrictâ. Sexto circiter post partum hebdomade, ubi pater meus primum eam invisit, quæstâ est de magno hypogastrii dolore et alvo adeo astrictâ, ut non nisi validissimis catharticis moveretur. Pulsus erat debilis et hæticus, cum sudoribus nocturnis. Tandem doloribus valde excruciabatur, et vomitus infecutus est; pulsus depressi, et sudores frigidi erant. Huic morbi statui diarrhoea accessit, quae per aliquot dies duravit, donec coagulata, albida, et purulenta sanies, eam omnino referens, quae reperta est in cadaveribus hac febre assumptarum, evacuabatur. Medici manum ad latus sinistrum aegra admovit, ubi dolorem acutissimum esse dixit, et ubi profundus tumor et durities plane sentiebantur. In hoc casu haud dubium est, quin sanies purulenta, quaedam intestinorum erodens, et inde demum excreta dolorem acutum et inflammationem effecisset, quae aegram pene e medio sustulisset. Convaluit tandem et nunc integra est, et doloris expers, et alvus sponte deponitur.

Tertia

Tertia et nimis frequens hujus morbi terminatio gangraena est, quae ne accedat, summâ ope nitendum est; nam, simul ac invaserit, actum est de aegrâ. Proclivitas hujus morbi ad gangraenam oriri videtur a putridâ absorptione ex uteri cavo, quae lochiorum suppressionem subsequitur; et verisimile est lochiorum evacuationem cum aliis hoc modo prodesse, quod hujusmodi absorptionem prorsus impediat. Gangraena cognoscitur a dolore subito cessante, quum simul pulsus fiunt celeriores et debiliores, vultus pallidus, labra livida, oculi obscuri et demersi, spiritus brevis et anxius, stupore quoque obrepente, et stercore, insciâ aegrâ, elabente.

Hoc evenit aliquando a die quinto vel sexto, alias autem non ante duodecimum, aut etiam serius.

Nunc ad ea, quae Cadaverum sectiones ostenderunt.

M. P. Mulier annorum viginti quatuor, die secundo post primum partum, febre puerperali vehementissimâ correpta est. Pater ad eam in auxilium vocatus est die morbi tertio. Pulsus velocissimus et vacillans erat, sed saepe fortioribus cum ictibus. Dolor hypogastrii per intervalla rediens, tamque immanis ut aegra misere ejularet.

ret. Abdomen inflatum est et tactus impatiens, et alvus astricta; urina naturalis; lac et lochia a primo morbi accessu suppressa fuerant; nausea et sitis molestissima, et potus gelidi maxima appetentia. Nullam causam excitantem noverat. Ptyana et decoctum avenaceum pro potu communi praescripta fuerunt, et clysmata quotidie injiciendum.

Hauftus * quoque aperientes, sanguinis e brachio detractio ad unc. viii. et emplastra vesicatoria hypogastrio applicari, iussa sunt.

Sanguis tegebatur tunicâ coriaceâ; et sanguinis missio iterum iussa est, sed neglecta. Haustus alvum movit; sed parvus et putridus fluor ab utero apparuit, et plurima materia atra vomitu emittitur. Pulsus velocissimus; vigilia constans; sed dolor paulatim mitigabatur post sanguinem

* R. Tart. emet. gr. i. Pulv. rhei, scrup. ii. Succ. limon. recent. express. (fiat saturatio cum sale absinth. q. s.) Aq. fontan. aa unc. ii. Sacch. alb. drach. ii. m. et divide in haust. iv. quorum cap. unum mane et vesp.

R. Succ. limon. rec. express. unc. i. Sal. absinth. drach. i. Aq. font. Aq. cin. ten. aa unc. iii. Sacch. limon. unc. ss. fiat mist. cujus cap. cochl. ii. tertia quaque hora.

sanguinem missum et vesicatorium applicatum. Lanulae, infusionibus chamomaeli madefactae, abdomini applicabantur.

Fato functa est vespere proximo; et, secto cadavere, uterus apparuit contractus, usque ad molem lagenae rotundae libram continentis, et omnino obtectus est membrana tenace purulentâ, qualis omnes partes internas inflammatas tegit. Rubore notabili obducta sunt fundus uteri et ovaria; ad latus uteri utrumque cochlearia duo vel tria puris crassi, et multum serum inventa fuerunt. Caecum caput coli, totum colon, et epiploon valde inflammata erant; sed satis apparuit inflammationem uteri primariam induxisse irritationem et inflammationem intestinorum sensibilibus. Coli inflatio magnum abdominis tumorem fecerat. Omentum plerumque valde inflammatum et suppuratione consumptum invenitur; sed non semper, cujus exempla extant in operibus Hulme et Leake et Hoffmanni, qui sectiones plurimas hujusmodi tradiderunt. Sectiones cadaverum hac febre mortuarum in Nosocomio Hotel de Dieu eadem quoque ostenderunt. M. Pouteau quoque, dans ses Melanges de Chirurgie, eadem observavit. V. pag. 180.

“ Dans

“ Dans le printems de l'Année 1750, il régna dans cette ville une maladie épidémique, qui attaquoit plusieurs femmes nouvellement accouchées. Elle se déclaroit trois ou quatre jours après l'accouchement, quelquefois même encore après trois semaines, par une inflammation dans le bas-ventre, laquelle s'annonçoit souvent tout-à-coup par les coliques les plus violentes, sans aucun autre symptôme avant-coureur. C'étoit quelquefois un coup de foudre. A ces coliques se joignoit une diarrhée abondante, avec une tension considérable dans le bas-ventre ; et elles ne finissoient que par la mort des malades, ou par des abcès dans le ventre, si étendus que la malade succomboit par l'excès de la suppuration, et par sa mauvaise qualité.

“ Toutes les femmes qui ont été attaquées de cette colique, et qui n'ont pas fait usage du camphre, sont mortes, autant que j'ai pu m'en instruire par les informations que j'ai faites. J'ai moi-même été témoin de la mort de cinq de ces malades, arrivée avant que je songeasse à leur donner du camphre. J'étois alors Chirurgien-Major du grand Hôtel-Dieu de cette ville. Le grand nombre de femmes qui accouchent dans cet Hôpital, me mis dans le cas de gémir souvent sur le sort de

ces infortunées, qu'aucun des remèdes indiqués contre l'inflammation ne pouvoit soulager. L'ouverture de deux cadavres de ces femmes mortes, après avoir souffert les douleurs les plus cruelles, me fit voir les phénomènes suivans.

“ L'épiploon avoit acquis l'épaisseur d'un doigt; il étoit adhérent en plusieurs endroits avec le péritoine des muscles du bas-ventre & avec les intestins. Il y avoit des points de suppuration putride dans plusieurs parties de l'étendue de cette toile graisseuse. Les intestins étoient tous unis les uns avec les autres par de légères adhérences; ils étoient boursoufflés & d'un rouge vif, tirant sur le violet en plusieurs endroits.

“ Le volume de la matrice étoit plus ou moins considérable, suivant que les coliques avoient parues dans un tems plus voisin ou plus éloigné de l'accouchement. Une de ces femmes étoit morte huit jours après l'accouchement, & après trois jours de maladie. Le volume de la matrice étoit double de celui du poing du cadavre. Ses parois avoient un pouce d'épaisseur; la seconde étoit accouchée depuis quinze jours lorsqu'elle tomba malade; sa maladie dura quatre jours. L'épiploon & les intestins étoient

étoient dans le même état que la précédente : la matrice étoit beaucoup plus petite.

“ En ouvrant ces matrices, il se présenta dans l'une & dans l'autre une circonstance qui mérite attention ; la tunique interne de ce viscère étoit noire & molle ; la matrice dans son épaisseur avoit une rougeur livide & vraiment gangreneuse.”

Ab historia igitur morbi jam traditâ, et a sectionibus cadaverum, quid colligendum est de causa, natura, et situ mali ?

Hunc morbum a causâ putridâ provenire, a doctissimo medico C. Whytte asseritur. Experientia quidem magnam hujus morbi proclivitatem ad putredinem vel gangraenam ostendit, et certè lochiorum putridorum, vel etiam partium tenuiorum faecum absorptio, et alia in ejus libello numerata, putredini maxime conducunt ; et hæc proclivitas ad putredinem procul dubio maxima erit in nosocomiis, et ubicunque multae puerperae in uno cubiculo conclusae sunt. Febres putridas quoque aliquando huic febre conjungi haud facile negaverim ; hoc enim ab exemplo memorabile ab ipso Whytte tradito patet, totam nempe familiam

familiam febre putrida correptam esse a muliere puerperali morbo decumbente. Sed ab historia morbi, et a plerisque casibus quos mihi vidisse contigit, in quibus nulla putredinis signa apparuerunt, et ab auctorum descriptionibus, et praecipue a regiminis antiphlogistici usu, constat hunc morbum saltem primo stadio veram inflammationem esse, et putredinem secundarium esse signum forte naturae febris epidemicae tunc temporis grassantis, vel aliis minus obviis causis tribuendam.

Verum, si inflammatio fuerit, quaerendum est, num, cum Hippocrate et plerisque medicis, utrum primariam esse hujus morbi sedem, an, cum Hulme et Leake, omentum et intestina credemus?

A dolore primo incipiente supra os pubis, aut latere alterutro regionis hypogastricae, et tunc gradatim se extendente altius ac latius per totum abdomen, a morbo post partum solum observato, a lochiis suppressis, quod morbum etsi non facit, fere semper comitatur, constat utrum primo affici; et idcirco hujusmodi pathologiam febris puerperalis propono.

Pathologia. Uterus semper magna praeditus est irritabilitate, quae tantum graviditate augetur, ut prope partum, et magis adhuc post partum, a laboribus, et doloribus puerperii, fere inflammatum, vel maxime inflammationi aptum esse crediderim. Nam, post partum vasa uteri subito contrahuntur; et quoniam sanguinis copia parum diminuitur, impetus ejus in illis vasibus necessario augebitur, et vasa ipsa plurimum distendentur. Si igitur ab ulla irritatione aut causa morbi excitante constriction vasorum et impetus sanguinis intendatur, et lochiis suppressis, quibus quicquid nimis sanguinis in corpore superfuit emitti debuit, primum est inflammationem excitari. Quoniam vero membrana uterum investiens, dum mulier uterum gerit, maxime distenta, debiliior evasit; et, quoniam propter situm ejus, sanguis magis ibi accumulatur a vasibus uteri contractis, inflammatio ibi maxime excitabitur. Sed, quum haec membrana continuatio peritonaei est, inflammatio cito serpit ad alias hujus partes, praesertim ad eas, quae intestina tegunt, primo proximas, postea ad totum abdomen. Omentum etiam cito afficitur, et a membranarum suarum tenuitate et vasculorum numero, inflammatio illic brevi magna erit. Idcirco membranam uterum investientem partem esse primo affectam, et inde morbum per totum abdomen serpere crediderem. Neque

que mirandum uteri substantiam non magis affectam esse, quum verisimile est membranas investientes, et non substantiam parenchymatosam, in omnibus inflammationibus acutis internis praecipue affici.

Ab hac pathologia explicanda sunt varia, quae hunc morbum comitantur signa, et ratio reddi potest quare post partum tantum accedat; quod fieri nequivit, si ab uteri gravidæ compressione in intestina, oriretur; tunc enim ante partum potius quam postea invaderet; cur lochia plus minusve supprimuntur; quare initio morbi dolor fixus circa uterum maxime urget, quum in intestinorum inflammationibus longe aliter res sese habet. Jamjam in sectionibus cadaverum notavimus multum pus et serum reperiri, quod partim tribuendum est exudationi, aut forsitan secretioni auctae, (sicut in oculi inflammatione lachrymarum secretio augetur), sed aliquâ etiam ex parte vasculorum seroforum rupturae, aequae ac suppurationi, quae saepe nulla est; nam in sectione, quam supra tradidi, multum pus et serum erat, sed nulli abscessus unde profluxerat.

Quum vero diversam, de hoc morbo a spectatissimis viris Hulme et Leake sententiam protuli, haud abs re erit

erit rationem reddere cur ab eisdem fere observationibus
 aliam tamque diversam opinionem deduxi.

Quanquam cadaverum sectiones multa, et eximia, et
 quidem certissima de sedibus et natura morborum docent;
 tamen haud raro fallitur, qui sectionibus minus assuetus
 temeraria primo aspectu conclusionem formavit: Et Leake
 ipse bene monuit, "That all such morbid appearances,
 as there is reason to think did not exist till long after
 the invasion of the disease, ought to be looked upon as
 so many consequences, and not causes, of it." Quod
 sane ejus et Hulme sententiis de morbi natura in promp-
 tu est applicare, qui omentum et intestina primo et maxi-
 me affici crediderunt, quod utraque inflammata, suppu-
 rata, erosa, livida, consumpta reperta sunt, et ingens vis
 puris in abdomine collecta. Alii, e contrario, asserentes
 signa inflammationis circa uterum et appendices obser-
 vanda esse, contendunt uterum primariam esse inflamma-
 tionis sedem, inde, in casibus infaultis, ad partes vicinas
 propagatae. Hi uterum credunt esse sedem inflamma-
 tionis, quia morbus tam arcte sequitur partum; aliter
 enim nihil obstat, quin viri aequae ac mulieres hac febre
 corriperentur, et mulieres non parturientes aequae ac pu-
 erperae:

Jamjam

Jamjam notavimus, febrem puerperalem A. D. 1746 grassatam esse in nosocomio Parisiensi Hotel-Dieu. Ex cadaverum sectionibus satis ibi apparuit, uterum primo inflammatum fuisse, et postea intestina et omentum. Leake, opinionem jamjam amplexus febrem puerperalem Londinensem oriri ab omenti et intestinorum inflammatione, contendit morbum Parisiensem diversum esse ab eo, quem ipse descripsit; et, ob eandem rationem, omnes febres puerperales in quibus uterus a symptomatibus, aut in inspectione cadaveris inflammari creditur, diversum esse morbum ab eo de quo ipse scripsit, vocaverit. Omentum primum in hoc morbo affici credidit; quod, si ita esset, tantus certe dolor, in loco tam parum sensibili non foret. Praeterea, ut supra observavimus, dolor hic semper in regione hypogastrica oritur; omento autem laborante, epigastrica laboraret.

Hulme quidem inflammationis signa in intestinis et omento interpretatus causas potius quam effectus inflammati esse uteri, hoc tribuit utero gravido omentum et intestina prementi. Sed, si haec tantum valeret, certe effectus ejus majores et inflammatio maxima ante partum forent, quando uterus maxime premeret, et, causa
sublata,

sublata, morbus tolli deberet; verum morbus nunquam nisi post partum invadit.

Haec omnia, ni fallor, sententiae Hulme et Leake minime favent, et nos ad sententiam veterum reducunt, scilicet febrem puerperalem oriri ab uteri inflammatione, paulatim sese diffundente per tota abdominis et aliquando thoracis viscera. Inflammatio harum partium ab inflammatione primaria oritur, eadem lege, qua nervus scalpello laesus, veluti inter mittendum sanguinem, vel digiti paronychia totius brachii inflammationem et febrem excitant, et inde laterum compunctiones hanc febrem saepe comitantur, et pthysis pulmonalis haud raro eam secuta est.

Irritabilitas systematis nervosi maxime augetur, dum mulier uterum gerit, et manet, et quidem valde crescit brevi tempore post partum. Irritatio, quam omnes uteri partes et partes vicinae in puerperio patiuntur, tanta est, ut pene inflammationem faciat, lecto nimis cito relicto, aut liquorum fortium usu, aut mentis gravioribus affectibus, aut epidemicae grassantis natura, haec proclivitas ad inflammationem augetur. Inflammationis progressus ad intestina, si morbus male desinat, haud minus plane dignoscitur a dolore gradatim sese extendente

altius

altius ac latius per abdomen, quod eodem tempore tumet, cum singultu, vomitu, aliisque instantis mortis signis.

Hulme ingeniosissime contendit, irritationem, et sanguinis circuitum partus laboribus ac cruciatibus citatum, inflammationem producturos esse in omento et intestinis; omnino tamen obliviscitur, has causas maximum effectum genituras esse in organo praecipue affecto, scilicet utero ipso, qui, ut mihi videtur, sine dubio primaria est hujus morbi sedes.

Jam satis de natura et sede, nunc de causis, et primo remotioribus, seu praedisponentibus, hujus morbi agendum.

CAUSÆ

CAUSÆ PRÆDISPONENTES.

Maximæ sunt mutationes in utero, et forte etiam in toto corpore, sub partum productæ. Uterus novem mensium spatio e pelve surgens paulatim sese adeo extendit, ut juxta parturitionem magnam abdominis partem impleat. Ob uterum prementem liber sanguinis transitus per aortam descendantem impeditur; sed, post partum, pressura sublata, sanguis majore impetu deorsum fluit, ut multa symptomata, sed præcipue syncope et convulsiones, sæpiissime partum sequentia ostendunt, et vasis uteri constrictis, copiâ autem sanguinis in eis propulsa parum imminuta, distentio et ad inflammationem proclivitas erunt, quæ a partus doloribus et cruciatibus augebuntur.

Magna habitus irritabilitas, aut innata aut a variis causis externis producta, huic morbo maxime opportuna est. Ita omnibus scriptoribus observatum est, mulieres teneras ac delicatas, et sensibiles, et forma præstantes, aut morbo hysterico affectas, aut antea vel corporis morbis vel animi affectibus debilitatas, imprimis huic feбри obnoxiasse. Plethora quoque, præcipue cum statu corporis priore conjuncta, ad morbum inducendum multum confert.

CAUSÆ

CAUSÆ EXCITANTES.

I. Errores in diæta, præsertim cibus animalis nimis cito post partum ægræ concessus, diathesin phlogisticam augendo, et etiam stimulo suo, et natura putrida, maxime nocebit.

Hic quoque stimulantia calidiora nomine cardiacorum puerperis data recensenda veniunt, quorum ab usu plurimæ foeminae, præsertim delicatiores, perierunt.

II. Si puerpera lectum citius quam debuit reliquerit, et situm corporis erectum statim post partum nimis diu servaverit, periculo non carebit. Nam, cum uterus tam inflammationi proclivis est, omne quod irritet, aut sanguinem ei expediat, maxime nocebit. Quamobrem omnino cum Sydenhamo (qui hanc frequentissimam morbi causam credidit) consentior, ut ad diem saltem decimum puerperæ se in lecto contineant, præsertim si paulo debiliores aut hystericae sint; et forsitan haud a re alienum foret, si hæc, quamvis nimis dura nonnullis videatur lex, religiosissime teneretur.

III. Calor nimius. Omnibus notum est calorem irritabilitatem et sensibilitatem corporis augere; hinc quoque periculum ne morbus oriatur. Mos fuit olim puerperas summa cura calidissimas servare; quo consilio toralibus lecto accumulatis, magno foco excitato, et viis omnibus quibus aer intraret arctissime clausis, medicamenta stimulantia cardiacorum titulo libere ingerebantur. Nil mirum, igitur, febres puerperales pessimas, citissime naturam putridam induentes, excitatas esse, et fere certo lethales evasisse.

Sed, dum morem tam perniciosum repudio, nequaquam in animo est contrarium omnino commendare, nempe, puerperas, quibus forsitan semper fuerat cura frigus vitare, frigori nimio objicere; quod certe

IV. Quarta hujus morbi causa est, forte augendo diathesin phlogisticam et constrictionem. Sed temperies moderata secundum vim et statum aegrae servanda est; ni fallor autem, frigus quam calor minus periculosum erit.

V. Animi affectus graviores irritationem producere, et ita forte causas morbi esse, haud dubium est; et plurima sunt exempla puerperarum a nunciis malis, aut rebus inopinatis, hac febre correptarum. Et non tantum perturbationes

bationes subitae ac vehementiores, sed minores quoque animi affectus, qui tamen fere adsunt, febrem puerperalem haud raro induxerunt. Ita in libello Leake observatum est, mulieres infortunatas furtiva venere gravidas, prae caeteris huic febrī obnoxias fuisse, et plerumque pessime se habuisse.

VII. Coeli quoque quendam statum hanc febrem produxisse patet; quoniam multae eadem vicinia et eodem tempore affectae sunt, ut morbi historia ostendit; sed quisnam aëris status sit, nondum detegitur, nisi humor forte etiam cum frigore. Febres puerperales quoque inductae a febre alia epidemica tunc temporis grassante, cujus formam plerumque induunt. Observata quoque confirmaverunt, putrida effluvia ex multis in uno cubiculo conclusis multum puerperis nocuisse, dum in Nosocomiis decumbebant; praecipue ea quae a Peu, dans sa pratique des accouchements, Liv. ii. ch. i. § iii. memorata sunt *

Hinc

* Il s'agissoit de savoir d'où procédoit la mort d'une prodigieuse quantité de femmes nouvellement accouchées en cet hôpital. On soupçonnoit, ou du moins l'on craignoit, que cela ne vint peut-être par la négligence des personnes préposées au soulagement de ces femmes. On remarquoit

Hinc non mihi videtur hanc febrem a contagione quadam produci, ut aliquibus placeat, quoniam in illis locis, ubi multae eodem tempore affectae erant, puerperae; quae ne minime quidem cum aegrotantibus communicavissent, hac febre corripiebantur. Praeterea, si contagio quaedam sola hanc febrem producit, non credere possumus puerperas solas affecturam esse; sed etiam exempla nequam desunt ubi febres puerperales, ab aliqua causarum

antea

remarquoit d'ailleurs cette grande mortalité plutôt en de certains tems & en de certaines saisons qu'en d'autres. Le nœud de la question fut résolu. Le médecin dont j'ai parlé fit ouvrir plusieurs cadavres de ces pauvres femmes & il se trouvèrent tous pleins d'abcès. Il en rechercha la cause avec exactitude, qu'il attribua enfin à la situation désavantageuse du lieu, ou plutôt de la salle des accouchées, qui étoit au dessus de celle des bleffez. Tellement que les vapeurs grossières & infectes qui s'élevoient des plaies & des ulcères de ces corps bleffez, formoient comme une masse d'air impure & maligne au dernier point. Cet air se portant perpétuellement en haut, étoit respiré jour & nuit par les nouvelles accouchées, et elles tomboient dans un flux de sang qui ne les quitoit qu'à la mort. Il en périssoit plus ou moins, selon que le nombre des bleffez étoit grand. Le temps chaud & humide ou froid & humide, leur étoit incomparablement plus nuisible que le chaud & sec ou le froid & sec, dans lequel ces vapeurs ne font pas une si forte impression ni dans l'air ni sur les corps. En un mot, ce malheur n'étoit point arrivé du temps que les accouchées étoient dans une salle au dessous des autres.

antea memoraratum solitariae erant, et ubi ne minima quidem contagionis suspicio esse potuit. Credo igitur aërem impurum aut aliquo modo vitiatum, sed imprimis a multis in uno conclavi conclusis, hanc febrem producturum esse in iis, quibus antea causae praedisponentes erant. Sed forsitan ubi febris in nosocomiis diu duravit, tantum naturae putridae induere potest, ut contagiosa fiat; quod tamen raro alibi accedet, nisi prius conjuncta sit cum febre alia putrida vel contagiosa.

Inter causas hanc febrem efficientes rudior obstetricis manus, aut variae irrationes uteri, vel etiam partium vicinarum, sicuti faecum aut urinae retentio, et multae aliae, quoque referri debent.

PROGNOSIS.

P R O G N O S I S.

Res summi momenti est, novisse quae signa bona quae adversa sint laborantibus febre puerperali.

Si aegra antea animi perturbationibus valde vexata, aut aegritudine aliqua debilitata fuerit, praesertim si morbi principiis non obstetur, aut si medicamenta cardiaca adhibita sint, malum est.

Pulsus valde citatus cum magno abdominis dolore, et spiritu anhelato et anxio, periculosus est.

Si tristitia cum timore et vigilia est, aut si mulier cum vehementissimis etiam et assiduis capitis doloribus premittitur, tunc in periculo mortis est, ut Celsus * bene notavit.

Alvus primo morbi stadio pertinaciter astricta, aut in stadio secundo vehementius fluens, cum abdomine tumefacto, vomitu viridi aut nigro, et sudoribus partialibus, funestum indicant eventum.

A

* Lib. 2. cap. 8. p. 74.

A quibusdam casibus quoque apparet, magnam inquietudinem cum quadam membrorum molestia inexplicabili, praecipue erysipelate externe sese prodeunte, pessimum esse signum; quoniam, inflammationem erysipelatosam ideoque malignam indicat.

Sed si dolores subito desierint, et pulsus debiles ac celeres, vultus pallidus, labra livida, lingua arida et sicca fiant, praecipue si alvus, inscia aegra, fluat, et vomitu omnia rejiciantur, si frigidi sudores succedant, et stupor obrepit aut delirium, tunc ipsa mors instat.

Sed, contra, morbi initio alvus soluta, fluxus lochialis redux, et pulsus minus celeres ac spiritus faciliores evadentes, felicem exitum pollicentur.

Cognitis indiciis, quae nos vel spe consolentur, vel metu terreant, priusquam ad curationem hujus febris transeamus, haud abs re erit de morbo praecavendo quaedam proponere.

P R O P H Y L A X I S.

Primo ante partum : Quoniam mulieres delicatiores et sensibiliores aut hystericae maxime febris puerperali obnoxiae sint, summa ope nitendum est, ut irritabilitas ista, quantum fieri potest, minuatur. Irritabilitas ideoque sensibilitas universi corporis multum graviditatis tempore omnibus augetur, quanta tum erit in illis quibus antea nimia fuit haud facile aestimari potest. Habitum totum roborando, huic obviam ibimus aliqua ex parte; et huic proposito cortex Peruvianus et chalybeata, sicuti aquae minerales apud Spadanos et Pyrmont, respondent. Suspirator tamen utilitatem aquarum apud Spadanos quoque tribuendam esse aëri fixo, quo abundant, et qui, ut omnibus constat, sedante vi gaudet. Apud Spadanos in aestate superiore commoratus, in meipso et aliis animadverti magnam somnolentiam ab aquae haustu. Igitur nonne verisimile est, aquas aliqua saltem ex parte prodesse vi sedante, irritabilitatem systematis minuente, aequae ac vi roboranti? et forsitan talibus in casibus opium et cortex Peruvianus commixti maximo essent usui.

Medici

Medici valde de opii exhibitione inter se dissenserunt. Non nostrum est litem omnino componere; sed forsitan, si omnia, quae in talibus observantur, considerentur, usus ejus nequaquam repudiandus erit. In casibus hystericis quibusdam, quos mihi vidisse contigit, ubi, propter perturbationes aut animi pathemata, nausea et vomitus, et alia signa hystERICA; producta fuerant, laudani dosis parva semper statim maxime profuit, quando multa alia incassum antea exhibita fuerant. Si igitur magnae irritabilitatis signa, sicut nausea, vomitus, et praecipue vigiliae, urgeant, aut aliqua ex causa animi valde deprimantur, tunc opiata maxime proderunt; sed tamen non pro levi omni causa danda, quoniam sedantium usus nimius valde infirmat.

Quam mirae et validae fiant mutationes in corpore humano per animi affectus graviores; omnibus constat; et forsitan hi affectus nullis magis nocere possunt quam gravidis et puerperis. Quantae haemorrhagiae; quantae convulsiones et mortes subitaneae ab animi pathematibus validioribus! Sed mulieres sensibiliores non tantum ab his affectibus gravioribus, sed etiam a causa vel levissima, affici possunt. Verba vel etiam vultus amicorum minus benigni dolorem acutissimum illis afferent; ideoque, si ca-

lamitas magna tunc temporis accedat, multum timendum est. Tunc quidem amici pars potius quam medici agenda est, et erga illas summa cum benignitate agendum est; neque ludibrio habendae querelae earum, quamvis ridiculae, sed omni qua fieri potest misericordia leniendae. Nihil aliud a medico fieri potest nisi medicamentis supra memoratis exhibitis. Sed tamen amicis exponendum est multum saluti conducere, ut aegra hilari sit animo, et maxima circa eam humanitas et suavitas suadendae sunt.

Si signa plethorae magnae adsunt, tunc sanguis mittendus est. Sed praecipue cavendum, ne urina in vesica aut foeces alvinae in intestinis detineantur, utrum propter vicinitatem male affecturae. Si igitur alvus non sponte redditur, laxantia, sicut oleum ricini, cremor tartari, aut decoctum tamarindorum cum senna, danda sunt. Vestes omnes corpus astringentes, igiturque loricae omni in tempore noxiae et ineptae, hoc tempore praecipue nocebunt.

Maxime quoque juvabit mulierem aëre libero sese exercere, quantum fieri potest, nec in cubiculo focus perpetuis calefacto sese continere, quo certe irritabilitas syste-

matiss,

matris, igiturque feminium febrium puerperalium, maxime augebitur.

II. *Post partum.* Perfecta et corporis et animi quies necessaria est; ideoque omnes curae domesticae arcendae sunt, et cavendum a visitationibus amicarum importunis; et praecipue ne aequa mens, quam servare decet, turbetur vel laeto vel tristi nuncio.

Si alvus non sponte deponitur, tunc clysmata aut laxantia utenda sunt, et, si plethora adest, sanguis mittendus est. Si nimia irritabilitas corporis, aut magnae animi perturbationes, justam quietem ruperint, credo opiata non tantum utilia sed necessaria fore, et forsitan febris accessum impeditura. Sydenhamus hanc sententiam, in epistolari ejus dissertatione, amplectus est, credens quidem lochiorum suppressionem imprimis affectibus hystericis deberi, saepe opium, et assafoetidam, ad spasmum solvendum, et quietem necessariam conciliandam, praescripsit. Haec remedia vero tantum ad causas saepe febrem inducentes praescripta sunt; et omnes qui in praxi medica versantur bene noscunt, et assafoetidam et opium maxime his in casibus profuisse. Haec retuli, quoniam recen-

tiores

tiores quidam scriptores hujus auctoris sensum secus acceperunt.

Van Swieten, in Commentariis suis *, hanc Sydenhami praxin memorat; et postea addit, “constanter hanc methodum secutus fui, nec poenituit unquam.”

Hic observandum, opiata composita aromaticis calidis aut stimulantibus, qualia sunt theriaca, mithridata, et phylonia pharmacopœiorum nunquam adhibenda esse; quoniam, ut mihi videtur, opiatis omnino contraria sunt; et stimulantium quoque usus, quibus componuntur, non caret periculo; quamobrem opium purum, aut laudanum liquidum, exhibere praestat.

Puerpera cubare quam maximo conclavi debet; et cavendum est, ne calor nimis augeatur, et calida stimulantia dentur. Temperies moderata caloris sexaginta circiter graduum optima est.

Necesse quoque erit lineamina, praecipue ea lochijs conspurcata, saepe mutari, ne sanguis a calore corporis

cor-

* Vol. 4. p. 631.

corrumpatur, et foeteat, et ita morbi praebeat causam: Ita Van Swieten † observavit, “ Adeo religiose quietem in puerperio servandum voluerunt multi, ut piaculum crediderunt, si lintea mutarentur citius quam circa decimum a partu diem. Certum est, frigidum aërem, primis puerperii diebus imprudenter admissum, plurimum nocuisse, praecipue si inferiores corporis partes tangeret. Verum etiam considerandum est, lochiis conspurcata esse linteamina, quae a calore corporis cito corrumpuntur, et pessime foetent: Memini me aliquando visitasse tales puerperas, quae jam per aliquot dies in his sordibus morabantur, dum manum de straguliseductam mihi porrigebant, tantus foetor nares feriit, ut vix non animo linquerer, quamvis non adeo delicatum me credam ut a male olentibus afficiar facile?

Si de his omnibus cavendum est, forsitan febris puerperalis non accederet; veruntamen, quoniam malâ a curâ, aut forsitan a causis parum perceptis aut non impediendis, morbus saepe oriretur, proxime considerandum est, quae tunc facienda sunt: Et quia morbus debetur uteri inflammationi cito ad intestina serpenti, omnia pro inflammationis

† Pag. 625.

mationis cura necessaria utenda sunt, secundum vires aegrae.

CONSILIA MEDENDI.

Consilia medendi sunt,

I. Inflammationem et febrem tollere.

II. Quibusdam symptomatibus aut inflammationis sequelis, in morbo occurrentibus, obviam ire,

Consilium primum expleri potest,

1. Sanguinis missione ea quantitate, quae viribus aegrae, et vehementiae symptomatum, respondeat, et quam status ipsius sanguinis suadeat.

Multum disputaverunt medici de sanguinis detractione. Alii maximam spem in illa reponunt; alii contra, et imprimis Boerhaavius, contendunt, sanguinem nunquam sine periculo mitti posse, ideoque, ni summa necessitas urgeat, vetant sanguinem mitti. Forsitan omnibus rite perpen-

satis,

patebit, medium iter tutissimum esse. Certe febris vehemens cum dolore acuto, pulsu celere ac duro, sanguinis detractionem requirit, praecipue si aegrae habitus validior sit. Sed, propter proclivitatem morbi ad debilitatem, satius est primum levare aegram parva evacuatione, scilicet unciarum sex vel octo, et deinde eam repetere, si dolor et pulsus durus urgeant, quam simul omni vi effusa evacuatione magna fortasse praecipitare; et in quibusdam casibus signa inflammationis adeo valida sunt, ut necesse esset sanguinem usque ad quartam vicem mitti. Hoc tamen raro occurrit, et plerumque sat erit, si sanguis semel mittatur. Sanguis quoque plerumque tantum morbi initio detrahi potest, forsitan nunquam post diem quartum aut quintum; quoniam tunc aegram imbecilliores facere potest, jam satis exhaustam a partus laboribus et febre; et ubi pronitas ad debilitatem mature se ostenderit, aut aegrae antea delicatiores aut debiliores fuerint, sanguis tunc non mitti potest, aut saltem parca manu detrahi ab abdomine, ope cucurbitularum cruentarum; quoniam diarrhoea, quae ad hanc febrem curandam necessaria videtur, excitanda est; igiturque omnino cum Hulme consentior, "That bleeding is only to be considered as a secondary remedy, though the first in point

point of time; and, if I must err, it should rather be in point of bleeding too little than too much."

2. Alvi purgationibus, quae a natura ipsa indicari videntur, et quarum usu tempestivo saepe febris vis omnino frangitur, sine ulla alia evacuatione. His non solum foeces alvinae acres et putridae, intestina et partes vicinas irritantes, evacuantur, sed magna quoque evacuatio et derivatio a partibus affectis fit, propter secretionem, ideoque fluxum ad vasa minutiora auctum. Sunt qui opinantur, alvum astrictam prodesse puerperis, et primis morbi diebus duci vetant. Metuunt enim diarrhoeam, quam semper ominosam, et vix non certe lethalem, credunt; quoniam a lochiis suppressis alvi fluxu aliquando perierunt puerperae. Sed, ni fallor, hoc profluvium oritur a faecibus alvinis putridis in intestinis collectis, et forsitan vix aliter impediri potest nisi alvi purgatione aut diarrhoea morbi initio; quae igitur sponte accedens, non sine maximo periculo suppressi potest, et potius faveri et arte excitari debet. Ubi vero morbi initio venter parum reddit, dejectiones a medicamentis summa ope petendae sunt, primo a clysmatibus vel laxantibus mitissimis; sed, si haec non valeant, tunc demum a catharticis validioribus. Sed

ita

ita ut aegrae vires nimis convellantur, tum fluxum moderari conandum est.

Ad primum propositum, scilicet alvum ducere, *clysmata emollientia et mitissima* optime responderunt, et multa hujusmodi laudaverunt auctores, sicut decoct. avenaceum, vel pulmentum cum nitro vel sale marino, aut oleum. Sed pater meus nullum aequè profuisse cum saccharo communi in aqua calida soluto, putans olea nihil prodesse, et sales aut purgantia irritantia plerumque non necessaria, et quoque stimulo suo forsitan nocitura esse. Enema supra memoratum eodem tempore saponaceum, demulcens, et antisepticum est, et alvum evacuat sine magna irritatione. Magnus quidem enematum usus est, quod effectus suos edunt cito, et praeterea, si calida sint, partes affectis proximas fovebunt. Sed plerumque clysmata sola non satis erunt, et necesse erit actionem eorum adjuvare *purgantibus ore administratis*, quorum pauca nunc recensenda sunt.

Oleum ricini hoc in morbo optime respondit; quoniam sine magna irritatione, et quoque brevi tempore, effectus suos edit. Primo, *uneia una* danda est, et *semuncia 2da*

G... .. vel

vel 3tia quaque hora repetenda, donec alvus fluxerit; sed, quoniam olei sapor multis ingratus est, eum tegere syrupis aut aliis mitioribus substantiis necesse erit, aut spiritu sacchari cum aqua multa diluto, quod bene cum paribus quantitativibus olei miscetur; tamen non iis assentiri possum qui spiritu utuntur meraci; quoque actionem ejus augeamus aliis laxantibus, sicut magnesia, cremore tartari, et similibus eo commistis.

Antimonii praeparata, dum tam refracta dosi dantur, ut per alvum evacuandam potius agant, huic proposito satisficient, quorum tartarus emeticus et vinum antimoniale optima sunt. Solutio tartari emetici simplex, 3tiam vel 4tam grani partem continens, aut variis laxantibus † ita praeparata, ut potius in intestina quam ventriculum vires suas exerceat; 2da vel 3tia quaque hora propinari potest donec alvus dejecerit.

Sales neutri, sicut sal catharticus amarus et sal Glauberi, quoque ad hoc propositum respondebunt. Sed laxantia supra memorata praestant, vel vegetabilia, sicut tamarinda et manna, quae plerumque diarrhoeam satis excitabunt,

† R. Nit. pur. dr. i. Tart. emet. gr. ii. emuls. commun. lb. i. mannae unc. ii. Fiat emuls. cap. cochl. iii. saepius die.

excitabunt, et minore quam sales stimulo. Vegetabilia quoque putredini saepissime in intestinis latenti obviam ibunt.

Sennam et rhabbarum et multa alia laudaverunt auctores. Sed maxime ad aegrae salutem conducit mitioribus, quae nihil acris vel stimulantis habent, uti, ad diarrhoeam excitandam, quae copiosissime fieri debet primo hujus morbi stadio, sed postea, febris vi fracta et dolore pacato, lenius et parcius, donec dolor ac febris omnino cessaverint.

Sed aliquando, ubi febris non imminuta est evacuatio- nibus maturis, aut alvus non moveri potest morbi initio, fluxus immodicus supervenit, et vires aegrae prostermit; his in casibus non omnino supprimenda, sed tantum moderanda est diarrhoea, ne aegram nimis infirmet. Huic consilio respondent opiata cum demulcentibus * compo- sita, et ea omnia quae constrictionem removeant et dia- phoresin producant.

Cortex

* R. Emuls. commun. lb. i. Syr. e mecon. Spir. nit. dulc. aa dr. ii. fiat emuls. cap. cochl. iii. om. hor. &c.

Cortex Peruvianus quoque aut viæ copia parva proderunt, præcipue si multo ab evacuationibus debiliores sint ægræ. Ut uno expediam verbo, diarrhoea, quæ tanquam conamen naturæ ad hanc febrem solvendam consideranda est, primo morbi stadio libere excitanda et promovenda est; sed in stadio secundo vel putrido, si modum excedat, moderanda, ne vires vitales nimis convellantur.

3. Constrictionem removendo et diaphoresin producendo, Doses antimonii præparati quoque ad hoc propositum utilissimæ sunt. Quapropter Hulme laudat parvas doses tart. emetici vel vini antimonialis, vel ipecacoanhae (quæ pari virtute gaudere videtur) opio conjunctas administrari semel vel bis viginti quatuor horarum spatio, julapii salino Riverii per intervalla sæpiissime exhibito; sed maxime timendum est opiata coercitura esse evacuationes alvinas, quarum necessitas antea demonstrata est. Plerumque igitur julapium salinum satis erit; vel emulsio camphorata * quæ optime respondit.

M. Ponteau, dans ses mélanges de chirurgie, nihil æque cum camphorâ profuisse comperit in hac febre.

Calida

* R. Emuls. camph. unc. vi. Sp. nit. dul. drach. ii. Cap. cochl. ii. bis vel ter die.

Calida fomenta ad pudenda vel abdomen applicata huic consilio quoque satisfaciunt. Semicupium optimum hujusmodi remedium esset, si aegra e lecto surgere potuit; sed aegrotae debilitas plerumque usum ejus vetat, et forsitan pedum ac abdominis fomentatio panno laneo, aut vesicis aqua tepida impletis, aequè ex usu erit.

Emplastra epispastica abdomini applicari aliqui laudaverunt; sed forsitan propter vicinitatem vesicae urinae, quae saepe ab iis irritatur, magis nocere a stimulo, quam juvare vi antispasmodicâ, possunt.

Nunc de iis quae consilium secundum spectant, agendum est, scilicet,

II. Quibusdam symptomatibus aut inflammationis sequelis in morbo occurrentibus obviam ire.

Symptomata pessima non adhuc memorata sunt nausea et vomitus. Initio certe morbi, naturae conamina adjuvanda sunt parva emetici dosi aut tartari emetici aut ipecacanthae, vel infusione florum chamomaeli. Sed tamen, si

si vomitus postea urgeat, eam compescere oportet, a salino Riverii julapio in effervescentiae actu; sed, hoc non ad vota succedente, opii dosis parva danda est; sed cavendum est, ne alvus ab eo astringatur.

Si omnes conatus nostri, ad hanc inflammationem resolvendam incassum evaserunt, et suppuratio superveniat, tunc morbus multum protrahetur, et de aegra diu in dubio erit, donec sanies purulenta viam sibi aperiat, qua e corpore effundatur; et collectiones tales haud raro observatae sunt, et multae a statu tali sanae evaserunt. Si abscessus viam sibi molitur externe, tunc fomenta et cataplasmata emollientia applicanda sunt parti tumenti, et quando tuto fieri potest, scalpello eam aperiri debet, et ita saniem evacuari. Sed neque exempla defunt, ubi sanies vagina aut etiam intestinis erosis inde evacuata fuit, et historia hujusmodi in priore hujus dissertationis parte enarrata est. His in casibus saniei egressus conservandus est, alvi dejectiones moderate conciliandae, et aegrae vires sustinendae cortice Peruviano, vel aliis tonicis et antisepticis.

Si praecavere non possumus gangraenam, vereor ne medicina postea inutilis evadat. Gangraena enim harum partium insanabilis erit, et mors, aerumnarum requies, post horas paucas sequetur.

Quod

Quod ad aegrae diaetam spectat, certe regimine antiphlogistico arcte utendum est. Igitur demulcentia et acescencia, sicut sorbitiones oryzae, pulticulae et ptisanæ cum fructibus horaeis, optima erunt. Morbo ingravescente, quando aegrae vires multum prosteruntur, vini quoque parva copia aliis cibis addenda est.

Lux vivida, strepitus, et omne irritans vel animum movens maxime nocebunt, ideoque omni cura vitanda sunt.

METHODUS SPECIALIS

Quam pater meus apud Kiddermonasterienses feliciter secutus est.

Quando febris et dolores graves urgebant, sanguinem nisi antea missum statim mitti iussit. Si vomitu bilioso aut nigro vexabatur aegra, plerumque ventriculus chamomaeli infusione, aut emetico alio, evacuari curavit; sed, si vomitus adeo violenter urgebat, ut aliquid antiemetici cum necessarium esset, tum mistura Riverii salini in effervescentiae actu dabat. Sin minus olei ricini unciam unam alteramve

alteramve pari sacchari spiritus aqua multa diluta quantitate mixti (quod optime hoc medicamentum vehere experientia docuit) iussit, et postea emulsionem hujusmodi *; et dein clyσμα ex semuncia sacch. communis, in aq. calid. lb. i. soluti, quod melius respondere solet, quam olea aut purgantia, quae vulgo praescribuntur.

Alvo ita satis morbi initio purgatâ, febris et dolor mirum in modum horarum viginti quatuor spatio levantur. Sed tamen plerisque in casibus alvus postea ita ducenda erat, ut vitae vires non nimis frangantur, donec febris et dolor omnino cessaverint.

Febre pacatâ, lochia plerumque redeunt, et foetor re-ditum eorum comitans clare demonstrat fomitis naturam, qui certe hunc morbum maxime auget. Lac quoque, si suppressum fuerat, nunc iterum secernitur.

Aegram

* R. Emuls. com. lb. i. mannae unc. ii. Sal nit. dr. i. fiat emuls. ejus cap. cochl. 3. omni hor.

vel

R. Tamarind. mannae aa unc. ii. coque ex aq. hordeat. lb. i. fs ad lb. i. Colaturae adde tart. solub. unc. i. sacch. alb. unc. fs. Tart. emet. gr. iii. fiat apozem. aperiens. Cap. cochl. iii. bis vel ter die pro re nata.

Aegram amplo conclavi decumbere curavit, ubi multum et purum aërem trahere possit, portu et fenestris saepe apertis, pavimento saepe verso et aquâ et aceto sparso.

Pro cibo ptisanam, pulticulam tenuem, et decoctum avenaceum administravit, et serum lactis cum vino prae- paratum quoque concedere solebat; sed plerumque primo morbi stadio vinum parca manu dedit, et liquores spirituosos, aequè ac juscula animalia, et omne genus cibi animalis, omnino vetuit.

Linteamina circa corpus et supra lectum saepe mutari fecit, ut pura essent.

Plerumque aegris ita tractatis febris vis multo frangitur die quarto vel quinto, et nulla manet die septimo; sed aliquando, si post hoc tempus perstiterit, aegram compunctiones pleuriticae afficiunt a metastasi inflammationis a partibus juxta uterum ad eas pectori vicinas, et hanc inflammationem curavit regimine antiphlogistico et sanguinis missione, secundum vim aegrae, non secus ac pleuritis communis curari solet.

Quandoque etiam febris post diem septimum vel nonum persistens omnino putrida fiebat, tunc diarrhoeam moderari tentavit, et vinum et corticem Peruvianum et alia antiseptica libere dedit.

Observationibus nostris ita absolutis, priusquam finem huic dissertationi imponam, haud abs re erit dicere, quod fere omnes, quae hoc modo morbi initio tractatae sunt, sanae evaserunt, et illae solae, quibus morbi initio aut nulla remedia aut medicamenta cardiaca data fuerant, aut quae aliter male tractatae fuerant, perierunt, et haec febris apud Kiddermonasteriensis omnino cessavit in illo vico et vicinia cum anno 1777.

Hanc morbi historiam deduxi ex illarum historiis, quae ibi loci decumbebant, quarum nonnullas ipse vidi, plerasque vero a patre accepi, cujus officia amoris nunquam mihi erit facultas recensendi; ille me primum in aegrorum conclaves duxit, et mihi morbi faciem indicavit, et prodiga manu omnia perfecit, quae optimus pater et praeceptor facere potuit. Spero igitur conatus meos (quicquid de explicationibus aut theoriis fiat) non omnino inutiles fore.

Sed,

Sed, etsi haec phaenomena apud Kiddermonasterienfes apparuerunt, et haec methodus medendi illic optime cessit, verisimile est, febres puerperales ab hac multum diversas, diversamque medelam postulantes, in aliis locis et temporibus occurrere; scilicet, ubicunque febres putridae multum grassantur, puerperalis morbus hujus formam induere potest. Hinc, ut opinor, variae descriptiones varia cura ab auctoribus traditae.

Nihil magis admiratione dignum, nihil magis incomprehensibile, quam varietates, quae in morbis epidemicis observantur; quae igitur summam medicorum curam et solertiam requirunt, et praxin medicam empiricam, insigne artis opprobrium, faciunt.

Nunc huic Academiae valedicturus, ingrati animi forem, nisi faterer, quantum omnibus Professoribus ejus debeo, sed praecipue Culleno et Gregorio, illi pro beneficiis multis, huic vero pro benignitate summa et amicitia, qua me semper accepit, multifque exemplis demonstravit.

F I N I S.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

1911

[Faint, illegible markings]

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

1945

1992-1993

This figure consists of four panels of histological sections, likely stained with hematoxylin and eosin (H&E), showing the progression of colorectal cancer. From left to right: 1. Normal mucosa with regular crypt architecture. 2. Dysplasia, showing increased nuclear density and loss of normal crypt structure. 3. Carcinoma in situ, showing a more disorganized arrangement of cells with prominent nuclei. 4. Invasive carcinoma, showing nests and cords of malignant cells invading the surrounding stroma.

10-11-1944

1950-1951

A series of four grayscale micrographs showing a textured surface, possibly a biological specimen, with numerous small, dark, irregular spots or lesions scattered across the field of view. The texture appears granular or fibrous.

[Faint, illegible markings]

1900

1870

THE OFFICE OF THE ATTORNEY GENERAL
